

Ifjúsági sportszervezetek

Balogh Gábor

elnök

Magyar Diáksport Szövetség

Ifjúsági sportszervezetek

1. Az ifjúság és a sport kapcsolata
2. Egy kis értelmezés
3. Jó gyakorlatok (MDSZ)

Ifjúság és sport – az EU-ban

- Mindkettő szubszidiárius hatáskör az EU-ban
- az Unió csak támogathatja, összehangolhatja vagy kiegészítheti az uniós országok intézkedéseit
- Milyen formában?
 - fehér könyvek,
 - ajánlások,
 - következtetések,
 - közlemények

Az ifjúságügy – az EU-ban

- „európai ifjúságpolitikáról” és „ifjúságpolitikai együttműködésről” van szó
- kétezres évek vége: gazdasági válság
- Emiatt az EU-ban a 15 és 24 év közötti korosztályon belüli munkanélküliség több mint 50%-kal emelkedett!
 - munkanélküliségi ráta 2008: 15%
 - munkanélküliségi ráta 2012: 22,5%
- Elkészült az EU-s ifjúsági stratégia, melynek kiemelt célkitűzései:
 - oktatás/képzés,
 - foglalkoztatás,
 - a társadalmi befogadás,
 - az egészség és a jólét,
 - önkéntesség,
 - kreativitás és kultúra

Az ifjúságügy - itthon

- Magyarországon nincs ifjúsági törvény
- részben állami feladat:
 - stratégia-alkotás (Nemzeti Ifjúsági Stratégia - 88/2009 (X.29.) OGY határozat)
 - kutatás (ifjúságkutatások)
 - programozás (Gyermek és Ifjúsági Alapprogram)
 - kiemelt projektek megvalósítása (pl. Új Nemzedék Központ Közhasznú kft.)
- részben a helyi önkormányzati feladat: „*sport, ifjúsági ügyek*” (Mötv. 13.§)
 - Költségvetési támogatása: „egyéb önkormányzati feladatok támogatása” keretében
 - 2 700 ft/fő/település/év (de innen kell finanszírozni még sok mindent, többek között a sportot is)
 - ami biztos: nem ide tartoznak a szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti intézkedések, mert azokat külön támogatja az állam
 - így ahány önkormányzat, annyiféleképpen értelmezi az ifjúsági ügyeket: a tábortól, a cselekvési terven át, az ifjúsági irodán keresztül, az ifjúsági önkormányzatig

A sport az EU-ban

- A sport „európai dimenzióiról” beszélünk

1. a sport társadalmi szerepe:

- Oktatás, képzés és képesítések a sportban
- HEPA
- Önkéntesség
- Társadalmi befogadás a sportban és a sport által
- A dopping elleni küzdelem (a rekreációs dopping is!)
- Az erőszak és az intolerancia megelőzése és az ellenük folytatott küzdelem

A sport az EU-ban

2. A sport gazdasági vetülete

- Bizonyíték alapuló szakpolitikai döntéshozatal: sport szatellit számlák
- A sport fenntartható finanszírozása (pl. merchandising, közvetítési jogok értékesítése)
- Állami támogatások, regionális fejlesztés (ERFA, ESZA) és foglalkoztatás

3. A sport szervezése

- Jó irányítás a sportban
- Sportolók szabad mozgása,
- Átigazolási szabályok, sportügynöki tevékenység
- A bundázás, a match-fixing elleni küzdelem

Ifjúsági sportszervezetek

- Ezeket a kereteket figyelembe véve beszélhetünk „ifjúsági sportszervezetekről”
- Tradicionálisan és jellemzően az oktatási alrendszereket lefedő szervezetek
 - Köznevelés/közoktatás: **diáksport/iskolai sport**
 - Felsőoktatás: **főiskolai-egyetemi sport**
- A 21. század elején ugyanakkor nagy kihívás, hogy
 - a szabadidősport és
 - a versenysport szervezeteket hogyan közelítjük az ifjúsághoz?

A mai fiatalok – az ifjúság

- Tradicionális felfogás: **15-29 évesek**, de összetettebb a kép
- Y és Z generáció:
 - Y generáció: 1990 után születtek
 - Z generáció: 2000 után születtek
 - Már a közoktatás küszöbén toporognak az „alfák”, akik 2010 után születtek
- Jellemzők
 - gyorsuló világ - gyorsuló információáramlás
 - (audio)vizuális médiafogyasztási szokások, információszerzés és -áramlás
 - always-on: digitalizáció, okoseszközök mindennapi használata
 - ülő életmód, romló fittségi mutatók
 - jelen-orientált gondolkodás, nincs jövőorientáció

Mit tegyünk a sportban?

- Új megközelítsek, új módszerek és eszközök kellenek
- Két meghatározó eszköz:
 - *a HEPA és*
 - *a grassroots sport*

Mi a HEPA?

- A HEPA EU-s szakpolitikai koncepció: health-enhancing physical activity, azaz egészségvédő, vagy egészségfejlesztő testmozgás
- 2012 óta mainstream és kimondottan ágazatközi terület az EU sportpolitikájában:
 - működő hálózattal (EU és WHO Europe), nemzeti kapcsolattartó pontokkal
 - egy egyszerű monitoring rendszerrel (NOPA)
 - rendszeres „országjelentésekkel”

A HEPA „ágazatai”

- Ágazati szakpolitikai területei az EU értelmezésében:
 - sport,
 - oktatás,
 - egészségügy,
 - környezet, várostervezés, közbiztonság, közlekedés
 - munkahelyi környezet
 - idős polgárok

A HEPA, mint top-down modell

Nem projektek laza hálózata, hanem erős, saját, és önálló tagállami programok

Stratégiákhoz illeszkedik:

Európában:

EU 2020

Magyarországon:

sportstratégia (?),

népegészségügyi stratégia,

ifjúsági stratégia,

TESI 2020

Szinergia - nemzeti szervezeti és projektszintű együttműködések

Kreatív programozás: jó gyakorlatok megosztása, egymásra épülő projektek, közös fejlesztések

Éveken, évtizedeken átnyúló projektek - fenntarthatóság!

A HEPA a magyar iskolákban - a Magyar Diáksport Szövetség tevékenysége

A Magyar Diáksport Szövetség (MDSZ)

- az egyetlen – sporttörvény szerinti – országos diáksportszövetség Magyarországon, 20 megyei egyesület taggal
- civil szervezet
- kiemelkedően közhasznú szervezet

Tevékenység

2012 május: új elnökség, új célok, új típusú tevékenység-portfólió

A diáksport dimenziói:

- Tehetséggondozás és sport
- Szabadidős testmozgás
- Iskolai testnevelés

Az MDSZ missziója

EGÉSZSEGES MAGYAR GYEREKEK

presztízse

nőjön és a Segítünk

testnevelő
tanár
munkáját
minél
szélesebb
körben

az
egészségt
udatos
iskolai
kultúra
kialakításá

Segítjük a
szülőket a
rendszeres
mozgás

hatásainak
tudatosítá
sában és
növeljük
bennük a

élenjárunk
a

mozgással
kapcsolato
s
tudomány
os,
szakmai

irányti

Tagságok, együttműködés itthon

Az MDSZ képviselői a Magyar Olimpiai Bizottság **(MOB)** tagjai, 2017-től a Nemzeti Diák-, felsőoktatási és Szabadidősport Szövetség mint új köztestület alapító tagja

Az MDSZ képviselője a Gyermek- és Ifjúsági Alapprogram **(GYIA)** tanácsának tagja

Az MDSZ a Magyarország Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének **(MATEHETSZ)** tagja

Az MDSZ az Emberi Erőforrások Minisztériumának **(EMMI)** stratégiai partnere a kodifikáció területén

Az MDSZ stratégiai partnere ezen túl:

- a Fogyatékosok Diák- és Szabadidősport Szövetségének **(FODISZ)**
- a Sportiskolák Országos Szövetségének **(SIOSZ)**
- az Oktatási Hivatalnak **(OH)**
- az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetnek **(OFI)**
- a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnak **(KLIK)**
- a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének **(MTTOE)**

Nemzetközi tagságok, együttműködés

Az MDSZ egyedüli magyar tagja a Nemzetközi Iskolásport Szövetségnek (**ISF**), Balogh Gábor elnök az ISF Executive Committee tagja, Rádics Balázs ügyvezető az ISF Europe alelnöke

Az MDSZ az egyedüli magyar tagja a Nemzetközi Sport és Kulturális Szövetségnek (**ISCA**) országos szervezatként

Az MDSZ képviselője egyedüli magyar tagja, és elnökségi tagja az Európai Testnevelő Tanárok Szövetségének (**EUPEA**)

Az MDSZ képviselői a **WHO** egészségfejlesztő testmozgásért felelős munkacsoportjának (**HEPA Europe**) és szakértői csoportjának tagjai

Az MDSZ képviselői a nemzeti kapcsolattartó pontok az egészségfejlesztő testmozgás területén

Az MDSZ elnöke az **Európai Bizottság Grassroots sport magas szintű tanácsadói csoportjának** egyetlen magyar tagja

Az MDSZ az amerikai **Cooper Intézet** stratégiai partnere, együttműködésük eredménye a **NETFIT**

MDSZ példák HEPA-ra 1. - A NETFIT®

1. **Az egyetlen, országosan egységes fittségi mérési rendszer, amit az MDSZ fejlesztett ki**
2. **Jogszába rendeli el a használatát**
3. **Pedagógiai és diagnosztikus eszköz**
4. **8000 ezer pedagógust készített fel a használatára az MDSZ, és minden iskolába eszközcsomagokat szállított ki**
5. **Tudományos alapokon nyugszik, K+F+I projekt, amit az MDSZ és a texasi Cooper Intézet közösen valósított meg**
6. **Nemzetközi térben is egyedülálló, csak az USA-ban van hasonló rendszer (Fitnessgram)**
7. **Informatikai rendszer támogatja, ami 650 ezer tanuló adatait és fittségi eredményeit tartalmazza tanévről tanévre, és közel 14 ezer testnevelő tanár dolgozik vele naponta**

MDSZ példák HEPA-ra 2. - TESIM

TESIM: 8 print + 6 audiovizuális szakmódszertani kiadvány testnevelőknek

- A taktikai gondolkodás fejlesztésének lehetőségei a játékoktatásban (DVD melléklet: Oktatófilm a taktikai gondolkodást fejlesztő játékok iskolai alkalmazásához)
- Alternatív játékok a mindennapos testneveléshez, testmozgáshoz (DVD melléklet: Oktatófilm az alternatív játékok iskolai alkalmazásához)
- A tánc és a kreatív mozgás alapjai (DVD melléklet: Oktatófilm a tánc és a kreatív mozgás iskolai alkalmazásához)
- Jógaalapú mozgásprogram az iskolai testnevelésben (DVD melléklet: Oktatófilm a jógaalapú mozgásprogram iskolai alkalmazásához)
- Stressz kezelés és relaxáció alkalmazása az iskolai testnevelésben (DVD melléklet: Oktatófilm a stressz kezelés és relaxáció iskolai alkalmazásához)
- Egészség- és személyiségfejlesztő kézikönyv az iskolai testneveléshez
- Mozgásfejlesztés, ügyességfejlesztés mozgáskonceptiós megközelítésben
- A testnevelés tanításának didaktikai alapjai - Központban a tanulás (DVD melléklet: Új módszerek az iskolai testnevelésben - A feladatkártya alkalmazása)
- Tudományos alapok a testnevelés tanításához I-II.

Konferenciák kapcsolódnak hozzá (Hungarian International Conference on Physical Education - **HIPE**), 2014 és 2016 után 2018-ban és 2020-ban is lesz!

Pedagógus-továbbképzési programok kapcsolódnak hozzá (jelenleg: 8000 felkészített pedagógus)

MDSZ példák HEPA-ra 3. – a TE IS

Az egyetlen magyar pedagógiai módszer, ami

- Az **ÖNKÉNTESÉGET**, a **TESTMOZGÁST** és a **TÁRSADALMI BEFOGADÁST** integrálja
- **Tudományos és kutatási háttérrel rendelkezik**
- **Pedagógus-továbbképzési program** kapcsolódik hozzá, **400 pedagógust** és más szakembert készített fel az MDSZ a program kapcsán
- Az ISCA jó gyakorlatként nevesítette
- **144 magyar iskolában** egy éven keresztül **kipróbálásra került** (pilot) és azóta is működik
- **Pedagógusi, pszichológusi és szociálpedagógusi hálózat** támogatja
- Az MDSZ a program kizárólagos gazdája, működtetője, fejlesztője
(Játssz TE IS!, Gondold újra a TE IS kuckót!)

MDSZ példák HEPA-ra 4. – az Európai Diáksport Napja - Magyarország

- Magyar Diáksport Napjaként **10 évig került megrendezésre**, minden ősszel
- egynapos esemény, figyelemfelhívó **kampány**, **2016-tól European School sport Day (ESSD) - Magyarország néven fut**
- A központi költségvetés nem finanszírozza, jogszabályi háttere nincs, inkább „mozgalom”, **initiative, kampány**, amihez az iskolák önkéntesen csatlakoznak
- Magyarországon **átlagosan 600-700 iskola csatlakozik/év**
- A csatlakozás **díjazása, elismerése hazai vagy nemzetközi pályázatokból történik**: 2014-ig központi költségvetés szabadidősport pályázatából, 2015-ben ERASMUS +
- Az EDN - Magyarország az ISCA egyik jó gyakorlata

MDSZ példák HEPA-ra 5. – A sport legyen a tied!

2015-ben indult **sportesemény-sorozat**, ami 2016-ban is fut

Az EMMI a **központi költségvetésből támogatja** a kiemelt sportágfejlesztési támogatások maradványaiból a programok szervezését, jogszabályi háttere nincs

Kampány

3 pillér: megyei sportágbemutatók, iskolai sportágbemutatók, iskolai sporteszközállomány javítása eszközkihelyezéssel

Az EMMI **Sportért Felelős Államtitkársága a programgazda**, az **MDSZ közreműködő szervezet**, az eseményeket szervezi, és koordinálja a teljes program lebonyolítását

A grassroots sport

- EU-s szinten még fiatalabb koncepció, mint a HEPA
- a nemzetközi sportszövetségek felől, angolszász területről tört be a szakpolitikába és köztudatba
- 2015-ben Navracsics Tibor EU-s biztosként helyezte politikája középpontjába
- Ennek mentén egy magas szintű tanácsadói testület (magyar tag: Balogh Gábor, az MDSZ elnöke) dolgozott ki egy jelentést a grassroots sportról

A grassroots sport definíciója

Grassroots sport is physical leisure activity, organised and non-organised, practised regularly at non-professional level for health, educational or social purposes.

„A grassroots sport szabadidős testmozgás, amely lehet szervezett, vagy nem szervezett formájú, és amit nem hivatásszerűen, rendszeresen gyakorlunk egészségügyi, oktatási és szociális célokból.”

Kiemelt témák:

- Egészségügyi jótékony hatások
- Társadalmi befogadás
- Informális tanulás és készségfejlesztés
- Önkéntesség
- Gazdasági dimenzió (fenntartható finanszírozás, várostervezés, infrastruktúra)

A grassroots sport célja

- Az élethosszig tartó rendszeres testmozgás népszerűsítése, és a mozgásműveltség szélesítése, ekként:
- Megjelenni a köznevelésben
 - (az óvodában?)
 - az iskolai - Magyarországon mindennapos – testnevelésben és
 - a diáksportban
- Megjelenni a felsőoktatásban
 - Az egyetemi szabadidősportban
 - Az egyetemi versenysportban
- Megjelenni a versenysportban
 - a sportszervezetekben és a sportági szövetségekben

Nemzetközi jó gyakorlatok

Jellemzően nemzetközi szövetségekről hallunk róluk

- FIFA/UEFA - Grassroots Charter
- IAAF - Kids' Athletics programme
- IHF - Handball at School programme
- ICC - Street 20 Cricket programme

De vannak nemzeti sportági kezdeményezések is (grassroots rugby, amerikai futball- flag football, stb.), vagy éppen a testnevelés szakmódszertanából átszűrődő programok (torna - educational gymnastics)

A magyar grassroots sport modell: a sportágak útja a köznevelésbe

Az MDSz 2013-ban indította el a programot

Iskolai sportági portfólióval rendelkező hazai sportági szövetségeket keresett meg

Tartalom:

- képesítési, képzési rendszerek áttekintése
- alternatív kerettantervek készítése
- grassroots sport szakmódszertani anyagok kidolgozása
- pedagógus-továbbképzési anyagok kidolgozása, akkreditációja
- akkreditált pedagógus-továbbképzések lebonyolítása
- grassroots sportfesztiválok módszertani felépítése, megvalósítása, és integrációja a tehetséggondozó rendszerekbe

A csatlakozó szövetségek és programjaik

- MLSZ - Iskolai (grassroots labdarúgás) program
 - Alternatív kerettanterv 1-12. évfolyamra
 - 3x30 órányi továbbképzés
 - 7000 fő továbbképezni tervezett pedagógus (folyamatban)
- Magyar Kézilabda Szövetség - Szivacskeziladázás az iskolában program
 - Alternatív kerettanterv 1-4. évfolyamra
 - 30 órányi továbbképzés
 - Szakmódszertani könyv
 - 3000 fő továbbképezni tervezett pedagógus (folyamatban)

A csatlakozó szövetségek és programjaik

- Magyar Judo Szövetség - Tompítások művészete program
 - Alternatív kerettanterv 1-4. évfolyamra (előkészítés alatt)
 - 30 órányi továbbképzés (előkészítés alatt)
 - 1000 fő továbbképezni tervezett pedagógus (előkészítés alatt)
- Magyar Röplabda Szövetség - Röpsuli program
 - Alternatív kerettanterv 1-8. évfolyamra (előkészítés alatt)
 - 30 órányi továbbképzés (előkészítés alatt)
 - 1000 fő továbbképezni tervezett pedagógus (előkészítés alatt)

...és még számos érdeklődő

A grassroots sport hatása – fesztiválok

- A grassroots sport lényege, hogy minél többet mozogjunk és minél változatosabban
- Adekvát eszköz ehhez, ha fesztiválokat szervezünk a gyerekeknek: grassroots sportfesztiválok
- Nehézségek:
 - Ezek nem versenyek, nincsenek győztesek, vesztesek, a lényeg a részvétel - ez Magyarországon nem tradicionális felfogás
 - Fel kell rá készíteni a pedagógusokat, sportszakembereket
 - Módszertani fejlesztések szükségesek (forgatókönyvek)
 - Etika, viselkedési normákat is rögzíteni kell - például a szurkolóknak, szülőknek is

Ehhez képest a Diákolimpia

- az egyetlen országos tanulmányi verseny a diáksportban
- felsőoktatási felvételi többletpontra jogosítanak az országos döntőkön elért legjobb helyezések
- 2016 szeptemberétől az MDSZ és az emberi erőforrások minisztere közösen hirdeti meg
- Nagy hagyománnyal bír, 2016/2017. tanévben 30 éves program
- Fővédnöke évek óta folyamatosan Áder János, Magyarország köztársasági elnöke, védnökei a mindenkori oktatásért felelős államtitkár, sportért felelős államtitkár és a MOB elnöke
- 1-12. évfolyamig minden korcsoportban (I-VI.) megrendezésre kerül, tanévenként ismétlődik, felmenő rendszerű, az MDSZ területi szervezetei és a testnevelők bonyolítják le
- 2017-től miniszter által meghirdetett és anyagilag támogatott verseny

Még egy kicsit a Diákolimpiáról

- Évi 280 ezer, de potenciálisan az összes, 1,2 millió iskolás diák
- Potenciálisan 2,4 millió szülő
- 14 ezer testnevelő
- 201/2017-ben: asztalitenisz, atlétika, floorball, futsal, grundbirkózás, játékos sportverseny, kézilabda, Kis iskolák sportversenye, kosárlabda, labdarúgás, röplabda, strandkézilabda, torna, úszás, Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia

www.mdsz.hu/diakolimpia

Fesztivál és verseny

- A fesztiválokat minél nagyobb számban el kell terjeszteni a magyar iskolákban
- Vannak hazai jó gyakorlatok:
 - MLSZ: Bozsik intézményi program, Fair Play Cup
 - MKSZ: Sulikézi Fesztivál
- A grassroots sport a Diákolimpia® mint az egyetlen iskolai sport országos tanulmányi verseny számára is inspiráció lehet
- Cél: (különösen) az I-II. korcsoport átalakítása grassroots szellemiségben, lekésőbb 2020-ig

Egy kis nemzetközi kitekintés

Az MDSZ a 2014-2020 időszakban az egyedüli magyar szervezet, amely nyert közvetlen brüsszeli forrást a sport tárgyú kiírásokban

Összesen 3 db nyertes projekt:

- 1. SHA P.E. (Collaborative partnership) - költségvetés: 371,400 EUR**
- 2. ESSD (Collaborative partnership) - költségvetés: 298 872 EUR**
- 3. ESSD (European sport event) - költségvetés: 229 221 EUR**

European School Sport Day®

- Az MDSZ 2015-ben ERASMUS + pályázatot nyert az MDN mint jó gyakorlat **európai szintű eseménnyé fejlesztésére** (Európai Diáksport Napja - ESSD)
- Az MDSZ 2016-ban ERASMUS + pályázatot nyert az ESSD **megrendezésére** a European Week of Sport keretében, **20 uniós tagállamban**
- **2016 szeptember 30-án** másfél millió gyermek mozgott az ESSD zászlaja alatt
- Az esemény ma már komoly kommunikációs felület és csatorna: zászlóshajó programja a European Week of Sportnak
- Az **MDSZ** a European School Sport Day elnevezés, mint **védjegy** többségi tulajdonú **jogosultja**
- **www.essd.eu**

ISF nemzetközi sportversenyek

Az ISF rendszeresen hirdet meg **iskolai sport világbajnokságokat** (World School Championship - WSC), melyek megrendezésére a tagszervezetek pályázhatnak

Az MDSZ az elmúlt években két WSC rendezési jogát nyerte el

- **2016 cross country** - mezei futó WSC
- **2017 aquatics** - úszás WSC
- **2019 Combat Games** (???)

Az ISF a meghirdetője a középiskolások legnagyobb nemzetközi sportrendezvényének a **GYMNASIADÉ**-nak is. **Az MDSZ előzetes kandidációs szándékát már jelezte a 2020. évi GYMNASIADÉ megrendezésére**, mely talán erősítheti a BP 2024 olimpiai pályázat sikerét is, és annak sikere vissza is hathat a GYMNASIADÉ rendezési jog elnyerésére

A WSC-k és a GYMNASIADÉ megrendezését a kormány - kifejezett kérelemre - támogatja

Köszönöm a figyelmet!